

ARS POETICA – Puškinův památník a ETHNICA POETICA

Festival, o kterém se říká, že je nejstarší svého druhu v Evropě ARS POETICA – Puškinův památník. Přehlídka recitace a zpěvu děl ruských autorů v ruštině má nepřetržitou tradici čtyřicet pět let.

Puškinův památník nebyl založen na něčí pokyn ale přirozeně se vyvinul z Lidových kurzů ruštiny, kde se také zpívali a recitovalo. Jako soutěž to začalo začátkem 60. let na Slovensku a na jaře roku 1967 bylo v Praze první celostátní kolo. V průběhu let se ze soutěže, kde byla akcentována jazyková úroveň stala v 80. letech umělecká přehlídka s kategoriemi sólové recitace, divadla poezie a malých forem a zpěvu (sólo, duo, trio). Letos se Celostátní přehlídka 44. ročníku uskutečnila 21. května 2010 v Ruském středisku vědy a kultury v Praze. Téměř dvě stě účastníků, třicet tři vystoupení z nichž nejzajímavější byly tradičně z Moravy. Mezi dvanácti oceněnými měla **Mgr. Klauďie Eibenová** z Ostravy tři vystoupení. Jaké jste měla dojmy z přehlídky?

„Cítila jsem vstřícnou, přátelskou atmosféru ze sálu, povzbuzující potlesk po každém vystoupení, bylo-li navíc úsměvné, tak i smích a souhlasný pokřik. Sólová vystoupení dobře vyzněla v komornějším prostředí Kabinetu poezie. Recitátoři tam zvládli prostor a jistě se cítili lépe. Vybavila jsem si z dřívějších let, že někdy se někteří až „topili“ na velké scéně. Úplně nejvíc hodnotím kolektivní vystoupení. Všechna čest! I tady se ukázalo to, co v našem Moravskoslezském kraji. Učitelé zařazují nácvik částečně i do výuky a pracují se všemi svými svěřenci. Nejlepší motivace je jasně formulovaný cíl! A Praha je vysněný cíl. Tak jsem moc ráda, že se zájem nejen drží, ale každoročně roste a na kolektivech je to nejvíc vidět. Učitelé dopřávají těm svým nejen poznávání kultury, ale i pocit úspěchu. Slovíčka možná jednou zapomenou, ale ten pocit si určitě vybaví.“

A její studentka **Anička Krejzlová**, která výborně přednesla úryvek z Puškinovy Pohádky o caru Satanovi: „Této soutěži se věnuji od šesté třídy, teď jsem ve třetím ročníku na střední škole. Nejprve jsem vystupovala s kolektivem, později přešla na sólovou recitaci. Každý rok se na soutěž velmi těším. Je to už taková moje tradice, bez které si ani rok neumím představit a vždy se těším na nový text, který budu recitovat. Jelikož s paní učitelkou nemáme prostory, kde bychom se mohli nácviku věnovat, setkáváme se po kavárnách a Mac Donaldech což má i své další pocitové výhody. Díky Puškinově památníku jsem si mohla splnit svůj sen - podívat se do Ruska, kde jsem prožila několik nezapomenutelných dní. Mých sedm let s Puškinovým památníkem – to jsou samé pěkné vzpomínky na atmosféru a skvělé, citlivé lidi, kteří tuto přehlídku organizují... Jediné, co mě mrzí, je, že tento krásný den vždy tak rychle uteče.“

„Říkal jsem si, že je to režijní chyba, když jste hned v úvodu nasadili laťku tak vysoko“ říká brněnský dramaturg **Jaromír Vavroš**. „ale ono pokračovalo. Byla tam sice i slabší místa, ale diváci v sále byli velmi zdvořilí, recitátoři podle potlesku nic nepoznali. Mimořádně oceňuji výběr textů - od Veršů Čechám Mariny Cvetajevové, kolektivu Gymnázia Blansko až po pásmo ruské dětské poezie, inspirované vydáním knihy Trincy, brincy, bubency s obrázky Adolfa Zábranského (kolektiv Gymnázia z Duchcova). Výborní byli i hosté přehlídky ze školy v Rumburku s tanečním číslem Veselý samovar a upřímně jsem se smál na závěrečném voice-bandu z Frýdku-Místku nazvaným Čím budu“. „Humor, hravost, žánrová pestrost i přiměřenost textu věku interpreta jsou v posledních letech hlavním rysem přehlídky“ říká **Mgr. Pavel Markvart** z Chomutova, jehož žačka **Helena Vondrová** zaujala přednesem veršů Nejsm Puškin, a vůbec už ne básník.

Videozáznam přehlídky bude využit na rozborovém semináři, který se uskuteční před zahájením dalšího ročníku. Připomene i mnoho dalších zajímavých vystoupení – např. zpěv **Daniely Zarodňanské** (Ostrava) a **Jany Panáčkové** (Blansko), scénku Ekologicky čistá povídka -**Anna Krajzlová** a **Matěj Kaloč** (Ostrava), nebo recitaci patnáctileté **Barbory Zmokové** (Klatovy), která si na internetu našla báseň své ruské vrstevnice a s úspěchem ji

přednesla. Připomene si mimořádnou a strhující recitaci **Václava Vislouse** ze Znojma, který se s přehlídkou na čas rozloučil – pokračuje ve studiu na Univerzitě v Cambridge. Před časem byla do přehlídky zařazena kategorie Absolventi vysokých škol a je to zpestření, ale i povzbuzení pro studenty. Tím nejvýraznějším byl přednes ruských romancí v podání **Mgr. Táni Janošové** za doprovodu **Phillipa Subbotina**. Osvědčilo se také zapojování studentů z ruský hovořících rodin např. **Dětského divadla Krasnyj sarafan** z Prahy a dalších.

A tak velký díky obětavým kantorům, divadelníkům, muzikantům a také organizátorům i mecenášům, že se můžeme takto scházet. Protože, jak uzavřela vedoucí kategorie sólové recitace **Mgr. Marie Vilišová** z Bohumína „...nejzácnější ze všech okamžiků je okamžik setkání.“

Model festivalu ARS POETICA byl použit pro mezinárodní festival Russkoe slovo (4 ročníky) a inspiroval i nový český festival **ETHNICA POETICA 2010**, který měl premiéru 1.5.2010 ve Valdštejnské zahradě, pod patronací předsedy Senátu PČR Přemysla Sobotky a dalších osobností. Obec spisovatelů je hlavním vyhlášovatelem tohoto multietnického projektu, realizovaného v rámci Roku Karla Hynka Máchy na podporu národnostních menšin. Právě ve Valdštejnské zahradě se uskutečnilo v roce 1939 kantátové uvedení Máje v podání D-39 E.F.Buriana. A také jemu tehdy, podle vzpomínky Františka Filipovského v závěru přišlo. Původně plánovaný komorní program ETHNICA POETICA 2010, byl určený do Památníku písemnictví, ale rozrostl se na dvacet vystoupení s více jak stovkou účinkujících. Slavný zhudebněný Máj v podání Traxlerů, který měl premiéru již v roce 1966 rámoval tříhodinový program - Máchovy verše zazněly česky, slovensky i rusky. Je pozoruhodné, že mezi autory ruských překladů je řada básníků např. Konstantin Balmont, Anna Achmatovová a David Samoilov, je zajímavé kolikrát byl Mácha překládán do němčiny, angličtiny, jak zní Mácha slovensky v překladu Jána Kostry, nebo například ve španělštině či polštině. Recitovalo se a zpívalo v celkem deseti jazycích, včetně exotických jazyků střední Asie, romštiny a novohebrejštiny. Se svými písněmi a tanci vystoupila beduínská kapela Zirjab, slovenská Limbora, středoasijský Jagalmaj, romská skupina Čilágos, židovská klavíristka a zpěvačka Zita Honzlová, argentinský kytarista Juan Carlos Vivas, romská zpěvačka Iveta Kováčová a mnoho dalších. Úspěch prvního ročníku tohoto festivalu přispěl k tomu, že je již nyní plánován další ETHNICA POETICA 2011, věnovaný 200. výročí narození Karla Jaromíra Erbena.

Celostátní přehlídka 45. ročníku festivalu ARS POETICA – Puškinův památník se uskuteční 6. května 2010 v Ruském středisku vědy a kultury v Praze.

Jiří Klapka